

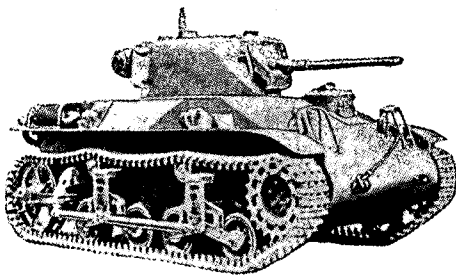
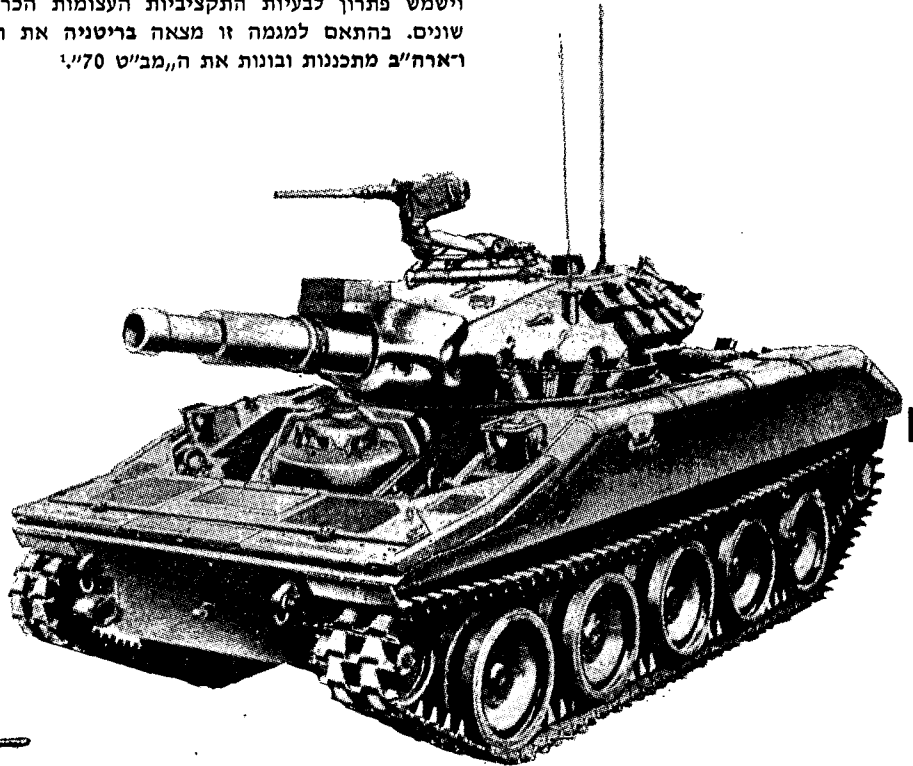
עד לפני זמן לא רב תוכננו הטנקים ויוצרו בהתאם למשימות שהיה עליהם למלא: הטנק הכבד תוכנן כסיוע לחי"ר, הטנק הבינוני — לקרבות שריון בשריון, והטנק הקל — לסיור וליצירת המגע הראשון עם האויב.

כיום מסתמנת מגמה לעבור לייצור טנק אחד, רב־תכליתי — טנק המערכה העיקרי. טנק זה יאחד בקרבו במידה אופטימלית את תכונות השריון (עוצמת־אש, שריון וניידות), וישמש פתרון לבעיות התקציביות העצומות הכרוכות בתחזוקת חיל־השריון בעל דגמי־טנקים שונים. בהתאם למגמה זו מצאה בריטניה את הפתרון לבעיותיה ב"צ'יפטיין", ואילו גרמניה יצרה "ב" מתכננות ובנות את ה"מב"ט 70".

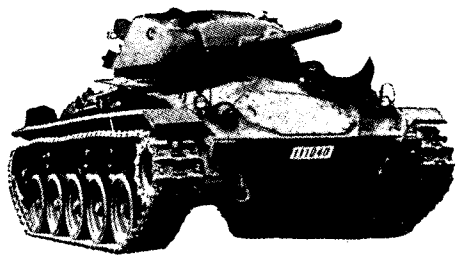
טנק

ה"שרידון"*

עינד: רס"ן י' זיסקינד

"לוקוסט"

"צ'אפ"

"זוקר בולדוג"

ניידות אסטרטגית

עם זאת לא ויתרו מעצבי המדיניות וראשי־הצבא על בניית רכב־קרוב קל, יביל־אוויר ובעל מערכת־נשק מעולה, אשר ניתן יהיה להטיסו לכל נקודה בתבל, שבה נדרשת התערבות צבאית מהירה לפעולות־לוחמה מוגבלות; כלי זה אמור להיות בעל ניידות אסטרטגית, ולשמש בתפקיד "מכבה דליקות".

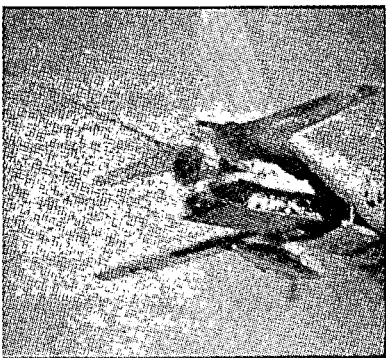
התפתחות הטנק האמריקני הקל

שורשי ההגות הצבאית האמריקנית בתחום הטנקים יבילי־אוויר נעוצים בשנות הארבעים הראשונות, דהיינו — בימי מלחמת־העולם השנייה. הטנק הקל הראשון שיוצר בארה"ב היה ה"לוקוסט מ־22", שמשקלו 8.5 טונות וחימושו העיקרי — תותח בן 37 מ"מ. ואולם, טנק זה כבול היה במגבלות רבות כל־כך באשר לתכונות השריון וכוח־האש שלו, עד כי לא הגיע לכלל פעולה של ממש. יתרונו הבולט היחיד, לאמיתו של דבר, היתה מהירותו הגבוהה — 64 קמ"ש.²

* שמו המלא:

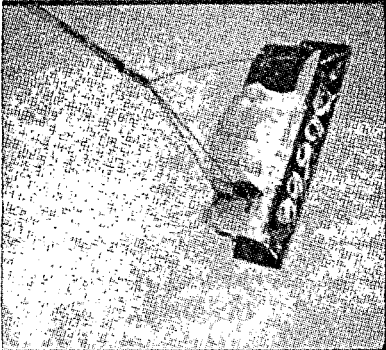
M-551 "General Sheridan" Armored Reconnaissance Airborne Assault Vehicle.

¹ ראה הוברט "מערכות" ק"צ עמ' 33 — המער.
² טנקים מסוג זה נלקחו שלל על־ידי צה"ל במלחמת־הקוממיות, אך לא הספיקו להכשירם לשימוש עד תום המלחמה. — המער.

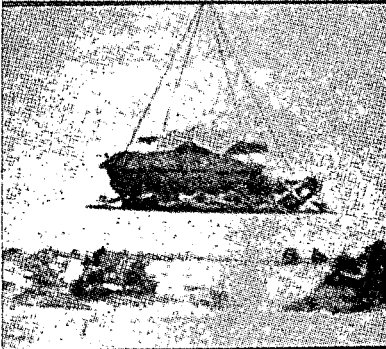

הצנחת ה"שרידן"

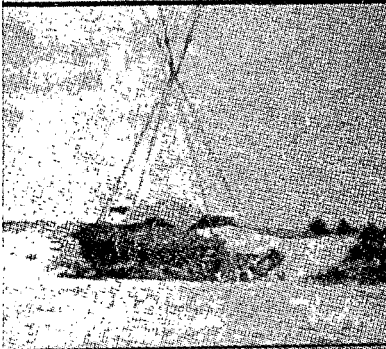
„שליפת” הטנק

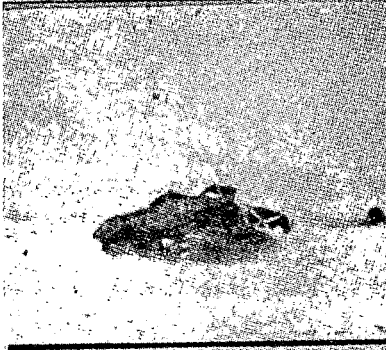
בין שמים וארץ...

לפני הנחיתה

נחת

החופה יורדת

הטנק האמריקני הקל הבא היה ה"צ'אפי מ-24"; משקלו היה 18 טונות, וחימושו — תותח בן 75 מ"מ, בעל מהירות-לוע נמוכה של 600 מטרים בשניה. טנק זה לא הצליח לעמוד בקרבות קוריאה נוכח הטנקים מסוג "טי-34" הרר-סיים, וכישלונו הניע את האמריקנים לחפש פתרון מהיר לבעיית מהירות-הלוע.

הפתרון נמצא בדמות ה"ווקר בולדוג מ-41", אפס, שיפור תכונות החימוש בטנק זה גרר בעקבותיו מייד עליה דרסית במשקל הטנק, שהגיע ל-26 טונות. דבר זה ביטל את ערכו כטנק קל; וחמורה מזו — הוא ביטל גם את האפשרות להובילו באויר.

הפתרון „שרידן”

שיאם של המאמצים בכיוון זה, והפתרון המיוחל, הושג משהוצג ברבים הטנק „שרידן מ-551”. רכב-קרב זה נבנה כדי לספק את הקריטריונים רבי-הפנים שהציג הצבא לטנק קל, ולעמוד בתנאים המיוחדים של תגובה מהירה, כנדרש בפעולות-לוחמה מוגבלות ובפעולות „כיבוי-אש”, כאמור.

מטבע הדברים היה על ה"שרידן" להיות בעל כושר-ניידות מקסימלי, כדי שיוכל לעמוד בקשיי העבירות בסוגי-הקרקע השונים, בחלקי-תבל כמו ויאט-נאם, אלסקה ואירופה. מסיבות ברורות רצוי היה, כי ייחן גם בכושר-שיוט; אך חשובה עוד יותר היתה יכולתו להשמיד שריון-אויב. ה"שרידן" זקוק היה למערכת נשק שתהא קלה די הצורך להיות מורכבת על-גבי מרכב טנק קטן — אך שתהא, בעת ובעונה אחת, מסוגלת להשמיד טנקים כבדים מטווח גדול.

להלן נעמוד על תכונותיו העיקריות, ונראה כיצד ממלא הוא אחר דרישות התכנון.

קל ומשוריין

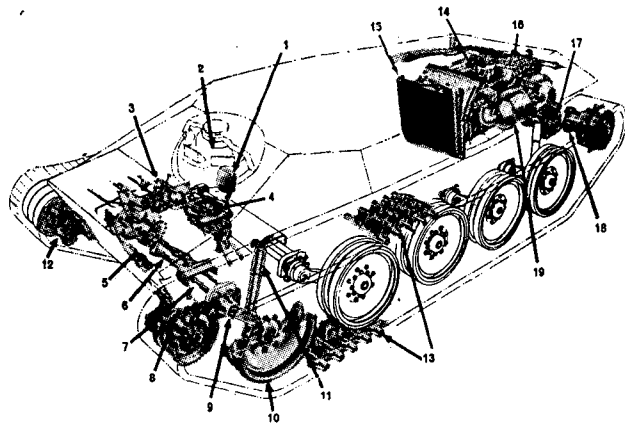
משקלו הקרבי של הטנק הוא 16.8 טונות. מטבע הדברים, אין רכב-קרב משוריין בסדר-גודל זה מוגן — מבחינת עור-בי-השריון — כ"פאטון" או כ"סנטוריון". עם זאת מקנה לו צירוף מוצלח של לוחות פלדה ואלומיניום הגנת-שריון טובה מזו של הנגמ"שים האמריקניים, בפני נשק קל ורסי-סי פגזים.

מהירותו הרבה וצלליתו הנמוכה, הופכים אותו למטרה קשת-פגיעה תוך-כדי תנועה; כן מוגן הצוות מפני התקפה אטומית, ביולוגית או כימית; מסנן-אויר מרכזי מאפשר לטנק לצלוח שטחים מזהמי-קרינה.

ניידות

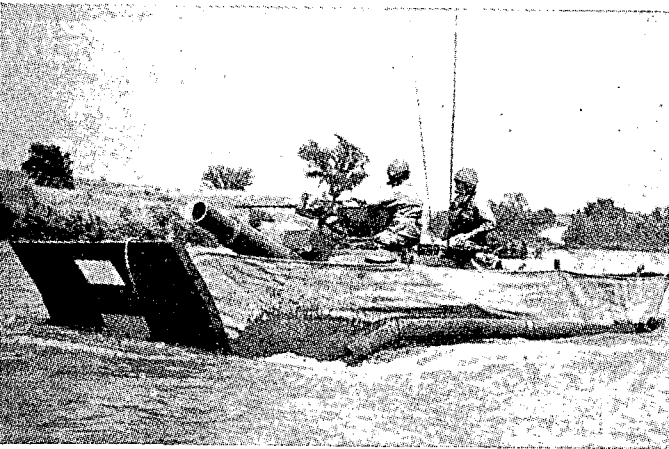
בתחום זה הגשים הטנק החדש את כל התקוות שתלו בו מתכנניו:

- מנועו הוא מנוע-דיזל מקורר-מים (על-מנת להקטין את גודלו) — מבלוק-אלומיניום בעל 6 צילינדרים V.

בציור „שקוף” זה של ה„מ”551 מובאים מיקומן של ידיות ההפעלה של הנהג, וכן פרטי המתלה ומקום יחידת-ההנעה: 1. מושב הנהג; 2. מדף מסחוב לנהג; 3. קשת להחלפת ההילוכים; 4. ידית-ההגה; 5. דוושת-התאוצה; 6. דוושת-הבלם; 7. מוט-פיתול; 8. מתאם-זחלים הידראולי; 9. זרוע גלגל-הנטיעה; 10. גלגל-נטיעה; 11. טופג הלם; 12. בית גלגל-סרק; 13. זחל, בעל פיץ בודד; 14. מנוע-דיוזל; 15. רדיאטור; 16. תמסורת; 17. גל ההינע הסופי; 18. גלגל הנהע (טבבת); 19. מסנן-איר למנוע.

לאבטחה קרובה וכן להטלת רימוני-עשן למיסוך עצמי. המטולים מופעלים על-ידי מפקד הטנק, בהטלה בודדת או בצרורות. ברם, חימושו העיקרי של הטנק הוא שמבדילו משאר הטנקים. ה„שרידן” מצוייד בתותח מהפכני קצר-קנה דור-תכלית, המסוגל לירות טילים מונחים מסוג „שי-ללה”³ וגם פגזים רגילים. קוטר התותח הוא 152 מ”מ, שהיא מידה אופטימלית ליעילותו של פגז חלול כחודר שריון וכפגז נפיץ כאחד. קדח הקנה מחורק, והטיל הוא „רכוב קרן”.

ה„שרידן” בצליחה

הטיל „שיללה” הוא בעל טווח-פעולה גדול בהרבה מזה של התחמושת הרגילה, וסיכווינו לפגיעה בטיל ראשון גם בטווחים גדולים—רבים למדי. התחמושת הקונבנציונלית של התותח מצויה עתה בשלבי-פיתוח אחרונים, וידוע כי היא מסוג נפיץ-זרחן ונפיץ-חודר שריון. אחד החידושים בתחמושת הטנק טמון בעובדה, שהתרמיל נשרף בשלמותו—ובכך נפתרה בעיית אחסונם של תרמילי-המתכת בתאי-הלחימה. לטנק תחמושת „בטן” של 10 טילים ו-20 פגזים.

מערכת זו משלבת, אם כן, את יתרונות הדיוק יוצאי-הדופן של טילי ה„שיללה” לטווחים ארוכים—עם מהירות

³ על תכונותיהם— ראה במסגרת.

המספק 300 כ”ס; והספק זה, יחד עם מערכת-תמסורת אוטומטית-למחצה, בעלת ארבעה הילוכים קדמיים ושניים אחוריים, מקנים לטנק מהירות מקסימלית של 70 קמ”ש.

● המנוע הוא רבי-דלקי, דבר המקנה יתרון גדול בשדה. ● זחלי הטנק עשויים מתכת מצופה גומי, והמתלה עצמו קל במיוחד. צירוף שני אלה מאפשר לטנק לנוע כ-8,000 ק”מ ללא החלפת הזחלים.

● מיכלי הטנק מאחסנים 600 ליטרים דלק, ומאפשרים לו טווח-פעולה של 600 ק”מ, דהיינו תדלוק אחד במ-מוצע ב-24 שעות-פעילות.

● לרשות הצוות, המונה 4 אנשים, התקני ראיית-לילה, המוסיפים אף הם לניידותו של הטנק ולכושר-ביצועיו. ● ל„שרידן” כושר ציפה ו„שחיה” מעולים. מהירות הת-קדמותו במים, בהנעת זחליו, היא 6.5 קמ”ש (בטנק הסובייטי המקביל „פט”76” נעשית התנועה במים באמ-צעות מדחסים הנמצאים מאחור).

מסכי הציפה של הטנק בולטים לגובה של כמעט מטר אחד מעל פני המים, ועובדה זו מקנה לו כושר שיוט רב יותר במים סוערים מזה של הנגמ”שים האמריקניים „מ”113 ו„מ”114”. כושר הטיפוס של הטנק מגיע ל-60% כמעט, והוא מסוגל לרדת אל המים ולעלות מתוכם בכל שטח, כמעט ללא כל הכנה מוקדמת.

כמו כן מסוגל הטנק לעבור על-פני מכשולים בגובה של מטר אחד.

כל התכונות שנמנו לעיל מאפשרות לטנק „שרידן” לנוע בכל תנאי-שטח, במהירות העולה ב-10—15 קמ”ש על מהירותם של הטנקים המקובלים כיום.

מערכת הנשק

עניין מיוחד יש בחימושו של ה„שרידן”. מקלעני מורכב-בים כרגיל: מקלע 0.3” מקביל לשימושו של התותחן, ומקלע 0.5” על גבי הצריח, לשימוש מפקד הטנק. ארבעה מטולי-רימונים מורכבים בכל צד של הצריח, ומשמשים

האש של התותח האוטומטי לטווחים קצרים או בינוניים.

אחזקה

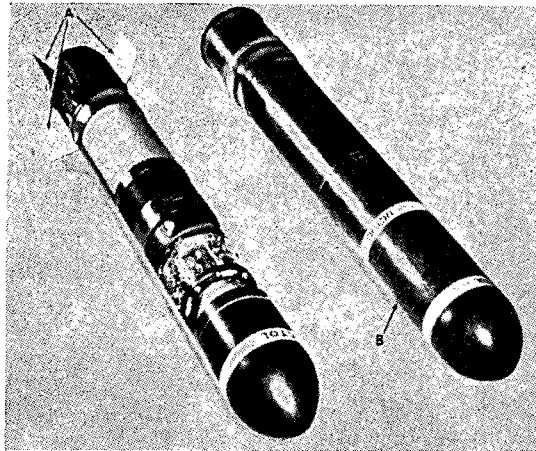
ידוע, כי ניידותו ומשך פעולתו של הטנק עומדים ביחס ישיר לטיב אחזקתו. על-מנת שיהא נייד לאורך ימים,

נדרש הטנק להיות ניחן באמינות טובה ונתון לאחזקה קלה ופשוטה. באלה זכה ה"שרידן" להצלחה, בעיקר בכל הנור גע לחלקי המתלה והמנוע.

אמנם, תוך-כדי ניסיון נתגלו בו קשיים אחדים באחזקה, בעיקר בצריח, המופעל כולו בחשמל — אך ליקויים אלה

ה"שיללה"

! אש...

חובאו בחשבון בסדרות-הייצור הנוכחיות, ויש להניח כי יתוקנו.

הטיל "שיללה"

ה"שיללה" הוא טיל מונחה-קרן נגד-טנקים בעל הנעה חד-שלבית בדלק מוצק, המשוגר מתותח דור תכליתי בן 152 מ"מ; תותח זה הותאם לטנק "שרידן", אף כי ניתן להרכיבו גם על כלירכב-קרב מסוגים שונים, כולל מסוקים. ה"שיללה" יעיל כנגד טנקים, גייסות וביצורי-שדה, ויכולת הפגיעה שלו במטרות נעות או נייחות גבוהה ביותר. משנורה הטיל, מצטמצם תפקידו של התותחן בעקיבה אחרי המטרה, כך שתימצא במרכזו של כוונת-הצלב הטלסקופית. ההנחיה נעשית באורח אוטומטי.

בחלקו האחורי של הטיל מותקן מדי-קרינה הנקלט על-ידי גלאי תת-אדום בתוך הטנק; זה מעביר את הסטיות למחשב, המעבירן חזרה למכשיר, אשר שולח אותות להגאי הטיל ומכוונו אל המטרה.

הטיל "שיללה" משמש גם כחימושו העיקרי של הטנק, מ-60 א-1, במקום תותחו הנוכחי של טנק זה, בן 105 המ"מ. כן נבחר הטיל לשמש כחימושו של טנק-המערכה העיקרי, מ"ב"ט 70, שבפיתוח משותף של ארה"ב וגרמניה המערבית. התותח בשני הטנקים הוא בן 152 מ"מ, אך עם זאת אין שני התותחים זהים זה לזה.

סיכום

ה"שרידן" הוא טנק יעודי, שמטרתו להתגבר על מגבלות שונות של טנק-המערכה העיקרי. עקרון פעולתו הוא האפ-שרות להשמיד שריון-אויב בטווחים רחוקים, תוך תנועה בכל פני-שטח.

אף כי איננו יודעים עדיין דבר על הצלחתו המבצעית של טנק זה, ניתן להניח כי יענה במידה משיבית-רצון על הדרישות שהוצגו על-ידי מתכנניו.

בהיכנסו לייצור המוני, יחליף ה"שרידן" את הטנק הקל מ-41 בגדודי-הסיור האמריקניים, ויקנה כוח-מחץ שלא עמד עד כה לרשות הדיביזיות-המוטסות האמריקניות.

⁴ חומר נוסף בדבר הבעיה: "פגז או טיל" הופיע במאמר "תור תח הטנק, הווה ועתיד", במערכות קצ"ה, מדור השריון, עמ' ז' — המער',